

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 20.X 1972.

Sté Chesebrough Pounds General
Co et Cie La Neuchateloise c/a
Cie phocéenne d'armement maritime

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Primjena prava na zahtjev za naknadu štete koja je nastala prije ukrcaja i poslije iskrcaja - Klauzula teretnice kojom brodar otklanja svoju odgovornost za štetu nastalu prije ukrcaja i poslije iskrcaja - Zapisnik o manjku sastavljen u primaočevom skladištu - Na međunarodni prijevoz primjenjuje se Konvencija o teretnici od 1924. godine, ali samo na pomorski dio puta, tj. od početka ukrcaja pa do svršetka iskrcaja - Za štetu koja se dogodila prije ukrcaja i poslije iskrcaja primjenjuje se francusko pravo - To i u slučaju da su se odnosne operacije obavile u stranoj luci - Prema francuskom pravu ništava je klauzula kojom brodar otklanja svoju odgovornost za štetu koja na robu nastane prije početka ukrcaja i nakon iskrcaja - Zapisnikom koji je sastavljen u primaočevom skladištu ne može se dokazati manjak robe koju je brodar prevezao, ako se ta roba u skladištu pomiješala s drugom sličnom robom, tako da se ne može utvrditi da li se radi o robu koju je brodar prevezao

Brodar je iz Marseillea u Aleksandriju prevezao 100 komada balvana. Na odredištu je teret predan lučkom skladištaru koji ga je zatim isporučio primaocu.

Nakon što je roba bila uskladištena u primaočevom skladištu, on je zapisnički ustanovio manjak od 40 balvana.

Na temelju ovakvog činjeničnog stanja osiguratelj je nadoknadio primaocu štetu, i stupajući u njegov pravni položaj, tuži brodara i zapovjednika (ovog zadnjeg ex qualitate) da mu nadoknade isplaćenu osigurninu.

Pored osiguratelja tužbu podiže i primalac.

Brodar u svoju obranu navodi dva razloga:

Prema uvjetima teretnice on ne snosi nikakvu odgovornost za štetu koja se dogodi na robu nakon njenog iskrcaja. Osim toga navodni manjak je utvrđen u primaočevom skladištu, kad se više nije moglo utvrditi da nedostaje upravo ona roba koju je on prevezao, budući da se taj teret pomiješao s drugim sličnim teretom.

Sud nije prihvatio prvi brodarov prigovor. Budući da se i u ovom slučaju radilo o međunarodnom prijevozu to treba primijeniti Konvenciju o teretnici od 1924. godine. Međutim ta se Konvencija primjenjuje samo na pomorski dio puta, tj. od početka ukrcaja pa do završetka iskrcaja. Za štetu koja nastane prije i poslije toga treba primijeniti francusko pravo. Prema tome pravu ništava je svaka klauzula kojom brodar otklanja svoju odgovornost za štetu nastalu prije ukrcaja i poslije iskrcaja. Francusko pravo se u ovom pogledu primjenjuje i kada su se operacije ukrcaja odnosno iskrcaja izvršile u kojoj stranoj luci. Prema tome brodar se ne može pozivati na pravo luke iskrcaja koje eventualno priznaje valjanost odnosno klauzule teretnice.

Unatoč ovom stajalištu sud je, prihvaćajući kao opravdan drugi brodarov prigovor, tužbu odbio. Smatra naime da se nije moglo utvrditi da manjkajući teret potječe upravo iz pošiljke koju je brodar prevezao.

(DMF 1973, str.100)

B.J.

Bilješka.- Uz gornju presudu R.Rodière je dodao bilješku kojom napada stajalište suda u dva pravca i to:

a) Nije točno da se na operacije ukrcaja odnosno iskrcaja koje se obave u stranoj luci primjenjuje francusko pravo. Prema piscu čl.59. Zakona od 18.VI 1966. izričito kaže upravo obratno;

b) Isto je tako netočna tvrdnja suda da su po francuskom pravu ništave klauzule kojima brodar otklanja svoju odgovornost za štete koje nastanu prije ukrcaja i poslije iskrcaja. Francuski zakon zabranjuje brodaru da se oslobadja odgovornosti za štete koje nastanu od časa preuzimanja robe na prijevoz pa do njene predaje primaocu. Ako se čas predaje poklapa s ukrcajem ili iskrcajem tereta, tada brodar može isključiti svoju odgovornost za štete koje nastanu prije ukrcaja odnosno poslije iskrcaja.

Navodimo da naše pravo dopušta klauzule kojima brodar otklanja svoju odgovornost za štete nastale na teretu prije početka ukrcaja odnosno poslije iskrcaja, pa i kad se roba još nalazi u njegovoj detenciji.

B.J.